

N:o 24.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 April 1869, kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion, åsyftande upphäfvande af
presterskapets indigenatsrätt.*

I underdånig skrifvelse den 14 Maj 1867 har Riksdagen, med uttalande af den åsigt, att det för prestkandidater, som fullgjort de för ordination föreskrifna prof, borde vara öppet lemnadt att söka anställning och varda ordinerade i hvilket stift de helst åstundade och tillfälle till deras användande gåfves, dock med enahanda skyldighet att i samma stift tjenstgöra, som hittills ålegat obefordrad prestman, samt att önskvärdt vore, det rättigheten att söka prestsysslor öfver hela riket kunde hvarje prest medgifvas, utan hänsyn till hvilket stift han tillhörde, hos Kongl. Maj:t anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes taga detta ärende i nådigt öfvervägande och för Riksdagen framlägga förslag till de lagförändringar, som för upphäfvande af den så kallade jus indigenatus kunde af Riksdagens medverkan bero.

Sedan vederbörande konsistorier, på derom gifven nådig befallning, häröfver sig utlåtit, har Kongl. Maj:t inhemtat Kyrkomötets yttrande i ämnet. Enligt detta yttrande hyste Kyrkomötet den åsigt, att rättigheten och skyldigheten för prest att tillhöra ett visst stift måste stå i sammanhang icke blott med den tillfälliga omständigheten att ordinanden vore inom ett visst stift född, utan jemväl med andra förhållanden, hvadan och då det icke syntes billigt, att presten mer än andra medborgare skulle, om tillfälle till hans användande å annan ort gåfves, vid inträdet i embetet vara till ett visst område hänvisad, Kyrkomötet fann skäligt lemna sitt samtycke till Riksdagens framställning i denna del, dock med vilkor att prestexamen skulle afläggas inför domkapitlet i det stift, i hvilket anställning och ordination söktes. Men beträffande frågan om rättighet för hvarje prest att söka prest-

sysslor

sysslor öfver hela riket, utan hänsyn till hvilket stift han tillhörde, ville Kyrkomötet, som ansåg sig hafva genom tillstyrkande af valfrihet vid prestens inträde i embetet sökt undanrödja indigenatsrättens orättvisa, fästa uppmärksamheten derå, att det hvarken för presten eller församlingsvården kunde vara gagneligt, att för presterskapet i allmänhet utsigter öppnades till presterlig befordran inom ett allt för stort område, alldenstund derigenom utan tvifvel transportsökandet skulle blifva vida allmännare, än hvad nu vore händelsen; att då här icke vore fråga om församlingarnes kallelserätt, utan om presternas ansökningsrätt, genom rättigheten att söka prestsysslor öfver hela riket, fördelarne för presterskapet i sjelfva verket icke blefve större än för närvarande, enär vid hvarje lägenhet ansökningarne, om de varda från hela riket tillåtna, skulle blifva i samma mån talrikare; att den viktiga kontinuiteten uti uppsigten från stiftsstyrelsernas sida öfver prestens lära och lefverne skulle i väsendtlig mån rubbas och i följd häraf samma styrelser komma att sakna den närmare personliga kännedom om presterskapet, hvilken, genom föreskriften att vid förslags upprättande afseende skall fästas å personernas nit och försigtighet i embetets handhafvande, vore af så synnerlig vikt och betydelse; samt att derigenom grunden för hela den närvarande stiftsindelningen blefve rubbad och församlingarne möjligen kunde komma att till stor del betjenas af församlingslärare, hvilka vore främmande för de särskilda orternas egendomliga förhållanden; och förklarade Kyrkomötet sig fördenskull icke kunna lemna sitt samtycke till upphäfvande af jus indigenatus, så vidt dermed afses medgifvande för hvarje prestman att söka prestsysslor öfver hela riket.

Nu har Herr *C. J. Kjellman* uti en inom Andra Kammaren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 261) anmärkt, att det ej kunde förnekas, att en fördel bereddes presten genom medgifvande af rättighet för honom att söka prestsysslor öfver hela riket; att församlingsvården, som afsåge människors andliga, men icke materiela behof, ej kunde vara beroende af de särskilda orternas egendomliga förhållanden; att ifrågasatta förändringen ej kunde verka den ringaste rubbning i stiftsindelningen; samt att vid förslags upprättande vederbörande kunde af den sökandes tjenstebetyg inhemta tillförlitlig upplysning om hans uppförande i lära och lefverne och om hans nit och försigtighet i embetets handhafvande; hemställande motionären, på grund häraf, "att Riksdagen behagade besluta och i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t behagade ånyo af näst sammanträdande Kyrkomöte äska samtycke till en så beskaffad förändring i Kyrkolagen, att det tillåtes prest att utan afseende å stift söka befordran öfver hela riket".

I fråga om Riksdagens ofvanberörda underdåniga framställning, meddelas i Justitie-ombudsmannens sednast afgifna embetsberättelse, att, efter det

samtliga domkapitel äfvensom Hof- och Stockholms stads konsistorier infor-
drade utlåtanden i ämnet afgifvit samt allmänna Kyrkomötet jemväl sig
yttrat, blef ärendet den 23 Oktober 1868 öfverlemnadt till Justitie-departe-
mentets behandling; och då förevarande fråga således för närvarande är be-
roende på behandling hos Kongl. Maj:t, får Utskottet hemställa,
att Herr Kjellmans omförmälda motion må af Riksdagen
lemnas utan vidare afseende.

Stockholm den 6 April 1869.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

N:o 25.

Ank. till Riksd. Kansli d. 6 April 1869, kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om upphörande af klockares
brefbäringsskyldighet.*

I 24 Kap. 32 § Kyrkolagen, som handlar om klockares skyldigheter,
stadgas bland annat: "Han skall ock bära kapitlets, prostens och kyrkoher-
dens bref till prostens, när de honom tillhandakomma, till nästa klockare, och
der sådant försummas, till skadan, som deraf timar, svara".

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Lag-Utskottets behandling
öfverlemnadt motion (N:o 218) har Herr S. *Hansson* yrkat, att Riksdagen
måtte för sin del upphäffa berörda stadgande, såsom föråldradt och obehöf-
ligt, emedan presterskapet numera ej saknade tillfälle att få sina embets-
skrifvelser fortkäffade med ordinarie posten.

Vid åtskilliga föregående riksdagar hafva motioner i enahanda syfte
blifvit gjorda; och som frågan om beredande af fribrefsrätt för pastorsembe-